

Datum

2020-05-28

Vår referens

Frida De Oliveira Lundquist

Planeringssekreterare

Frida.DeOliveira-Lundquist@malmo.se

Tjänsteskrivelse

Översiktsplan för Malmö ASN-2020-4364

Sammanfattning

Arbetsmarknads- och socialnämnden har mottagit samrådshandling *Översiktsplan för Malmö* att yttra sig över. Stadsbyggnadsnämnden har på uppdrag av kommunstyrelsen gjort en översyn av Malmös översiktsplan.

Översiktsplanen anger Malmö stads långsiktiga och övergripande utvecklingsstrategi samt grunddragen i den avsedda användningen av mark- och vattenområden.

Förvaltningens bedömning är att föreliggande planförslag på ett föredömligt sätt visar riktningen för Malmös långsiktiga planering.

Förvaltningen anser att planförslaget inte helt svarar mot Malmös utmaningar och behov i sitt fokus på framtida branscher och näringslivsutveckling. Förvaltningen önskar att planförslaget även presenterar en strategisk inriktning mot en ökning av arbetstillfällen inom exempelvis industri och tillverkning.

Förvaltningen anser vidare att översiktsplanen på ett tydligare sätt kan belysa eventuella målkonflikter som kan uppstå i samband med förtätning. När befintliga områden förtätas riskerar det önskvärda tillskottet av bostäder med rimliga hyror att ske på bekostnad av gårdar och grönytor. En utemiljö som bjuder in till rekreation och lek är viktig för alla Malmöbor, men för de barn som växer upp i trångboddhet menar förvaltningen att dessa värden utgör en kompensatorisk faktor som särskilt behöver värnas.

Förslag till beslut

1. Arbetsmarknads- och socialnämnden godkänner yttrandet
2. Arbetsmarknads- och socialnämnden skickar yttrandet till stadsbyggnadskontoret

Beslutsunderlag

- Samrådshandling - Översiktsplan för Malmö
- Sändlista- översiktsplan för Malmö - samrådshandlingar, mars 2020
- G-Tjänsteskrivelse ASN-20200625 Översiktsplan för Malmö
- Yttrande ASN-20200625 Översiktsplan för Malmö

Beslutsplanering

ASN presidieberedning 2020-06-01

Arbetsmarknads- och socialnämndens arbetsutskott 2020-06-08

Arbetsmarknads- och socialnämnden 2020-06-17

Arbetsmarknads- och socialnämnden 2020-06-25

Beslutet skickas till

Stadsbyggnadsnämnden

Ärendet

Stadsbyggnadsnämnden har i uppdrag av kommunstyrelsen gjort en översyn av Malmös översiktsplan.

Under perioden 23 mars - 22 juni 2020 finns det möjlighet för malmöbor, organisationer och aktörer i kommunen att ge synpunkter på planförslaget. Utifrån de synpunkter som kommit in utvecklas och konkretiseras förslaget till utställningsperioden som planeras till våren/sommaren 2021. Kommunfullmäktige beräknas anta översiktsplanen vintern 2021/22.

Planförslaget har tagits fram av stadsbyggnadskontoret i samarbete med stadskontoret, miljöförvaltningen, fastighets- och gatukontoret med flera.

VAD ÄR EN ÖVERSIKTSPLAN?

Enligt plan- och bygglagen (PBL) ska varje kommun ha en aktuell översiktsplan.

Översiktsplanen är ett strategiskt och visionärt dokument, som ska ge vägledning för beslut om hur mark- och vattenområden ska användas och hur den existerande stadsmiljön ska utvecklas. Översiktsplanen ska ange en långsiktig inriktning för kommunens utveckling. Det innebär att delar av det som redovisas i översiktsplanen kan komma att förverkligas relativt långt in i framtiden. Planen ska säkerställa att kommunen har en handlingsberedskap för framtida förändringar. Översiktsplanen är inte juridiskt bindande.

Översiktsplanen aktualiseras varje mandatperiod för att säkerställa att planeringen går i takt med de samhällsförändringar som sker. Kommunstyrelsen har i uppdragsbeskrivningen för översiktsplanen fastställt att de prioriterade inriktningarna fortsatt ska gälla och de delar av översiktsplanen som är inaktuella ska uppdateras.

Översiktsplanen ska också göra en utblick mot Malmö som halvmiljonstad vilket enligt prognoserna kan ske omkring år 2050. Det står klart att utmaningarna att växa hållbart fortsatt kräver stort engagemang och fokus.

MALMÖS UTMANINGAR

Planförslaget beskriver hur Malmö med sitt attraktiva geografiska läge under flera år haft en positiv utveckling. Befolkning har ökat i hög takt och år 2047 väntas Malmö ha en halv miljon invånare.

Malmö utgör en viktig målpunkt i regionen och lockar besökare till sig med sitt utbud av handel,

upplevelser och kultur. Malmö beskrivs i planförslaget som en stad där stora satsningar gjorts på infrastruktur och stadsomvandling för att koppla samman både stadens olika delar med varandra - och Malmö med omvärlden.

Planförslaget skildrar också Malmö som en tudelad stad med stora skillnader i hälsa och välfärd. Malmö har en lägre sysselsättningsgrad än de övriga storstäderna och skattekraften är relativt låg. Malmö har under flera år haft hög takt i bostadsbyggandet, men nedgång i ekonomin, stigande räntor och svårigheter med kompetensförsörjningen inom byggsektorn gör att nivåerna av nyproduktion riskerar att sjunka framgent. Allt fler hushåll i Malmö har också otillräckliga inkomster för att kunna hävda sig på bostadsmarknaden. På grund av bland annat gängkriminalitet finns det bland Malmöborna också en upplevd otrygghet och hög oro för att utsättas för brott, detta trots att andelen som anger att de har utsatts för brott minskar.

Enligt FN:s klimatpanel är det till 99 % fastställt att jordens klimat förändras och blir allt varmare. För att begränsa denna utveckling krävs framförallt minskade utsläpp av växthusgaser. Planförslaget lyfter därför fram vikten av att staden planeras och byggs med höga miljöambitioner. De fysiska investeringarna ska enligt planförslaget gå hand i hand med de sociala kraftsamlingarna. Här nämns utbyggnad av skolverksamhet och stadsplanering med fokus på barns och vuxnas välmående och hälsa som kan bidra till minskade barriäreffekter och starkare kopplingar mellan stadsdelar. Planförslaget betonar också vikten av en planering av staden som skapar goda förutsättningar för ett jämställt och jämlikt samhälle.

För att denna stad ska kunna skapas krävs, enligt planförslaget, nya arbetssätt, samverkansformer och prioriteringar. Investeringar måste ses i långsiktigt och brett perspektiv.

Utblick mot Malmö som halvmiljonstad

Malmös befolkning beräknas år 2050 uppgå till en halv miljon invånare. Det innebär att det kommer att behövas ett tillskott på 80 000 bostäder samt fler förskolor, grundskolor, gymnasieskolor och äldreboenden. Det kommer också behövas fler platser för att utöva idrott och kulturaktiviteter. Antalet arbetstillfällen beräknas öka med 80 000 vilket innebär att det kommer behövas fler kontor och arbetsplatser. Fler människor kommer att pendla till och från Malmö vilket ställer krav på utbyggnad av infrastruktur och kollektivtrafik.

Utmaningar och osäkerhetsfaktorer som klimatförändringar, risk för ökade samhällsklyftor, ökad livslängd, teknikutveckling och digitalisering påverkar planeringen.

PRIORITERADE INRIKTNINGAR

Planförslaget beskriver hur översiktsplanen skapar förutsättningar för att Malmö under de kommande 20 åren ska kunna växa hållbart. Målet är ett samhälle som ger förutsättningar för dagens och framtidens malmöbor att skapa sig ett gott liv. Malmö ska vara en socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbar stad att bo, besöka och verka i.

Planförslaget klargör hur arbetet med Agenda 2030 kan konkretiseras i översiktsplaneringen. Att barnkonventionen från och med januari 2020 är lag i Sverige ställer krav på att översiktsplaneringen tar vara på barn och ungas rättigheter i samhället.

Planförslaget har tre prioriterade inriktningar; regional motor för grön tillväxt och sysselsättning, staden som kulturell och demokratisk livsmiljö samt nära, tät, grön och funktionsblandad stad.

Dessa presenteras nedan.

Regional motor för grön tillväxt och sysselsättning

Planförslaget presenterar att Öresundsregionen ska vara en motor för grön tillväxt där tillväxt och hög livskvalitet går hand i hand. Greater Copenhagen-regionen ska vara på samma nivå som de mest framgångsrika storstadsregionerna i Europa. Malmö stad ska arbeta för att gränshinder som hämmar den ekonomiska tillväxten i regionen avvecklas och arbeta för ytterligare fasta förbindelser över Öresund.

Malmö försörjer i hög grad kranskommunerna med arbetsplatser. För att inte tillväxten ska ske på bekostnad av klimat och miljö fordras att bostäder och arbetsplatser huvudsakligen planeras vid goda kollektivtrafiklägen. För att säkerställa försörjningen av livsmedel, varor och energi behövs investeringar i infrastruktur för att öka tillgängligheten till staden och inom den.

För att Malmö fortsatt ska vara en attraktiv stad behövs en väl fungerande bostadsmarknad med ett varierat utbud av bostäder. Samhällsservicen måste fungera väl för att Malmö ska vara en bra stad att bo i.

Malmös attraktivitet ska vidare gynnas av att miljöfrågorna ges hög prioritet och av att stadsmiljö och arkitektur håller hög kvalitet. Satsningar på barnomsorg, skola och högre utbildning ska stärka stadens attraktionskraft.

Av planförslaget framgår att Malmö ska vara ett regionalt tillväxtcentrum med ett mångsidigt näringsliv. Planförslaget beskriver hur huvuddelen av Malmös arbetsplatser finns i den blandade staden, jämte bostäder och service, och ofta inom kunskapsintensiva och kreativa branscher. Malmö stad ska fortsatt stödja entreprenörskap och innovation och ha en öppenhet för nya kunskaper och idéer. Marknadsföringen av Malmö i tillväxksammanhang ska fokusera på profilområden som cleantech, life science, kreativa näringar, besöksnäring, handel, logistik och huvudkontor – men behöver också skapa utrymme för ytkrävande företag som bidrar till arbetstillfällen i Malmö.

Staden som kulturell och demokratisk livsmiljö

För att öka den sociala sammanhållningen i Malmö föreslås i planförslaget satsningar på offentliga platser och fler och bättre mötesplatser. Bra mötesplatser beskrivs i förslaget som tillgängliga, välkomnande, helst kostnadsfria och utformade så att olika grupper av människor kan mötas. Denna typ av mötesplatser ska finnas i stadens alla delar. Ny bebyggelse ska innehålla allmänna ytor, parker och stadsrum, fler arbetsplatser och kommersiella lokaler. Detta bedöms öppna upp för olika sorters möten.

Planförslaget beskriver vidare att stadsmiljön behöver stödja olikhet och oplanerade möten för att människor ska konfronteras med olika tankar, idéer, livsstilar och kulturyttringar. Detta bedöms utveckla människors sätt att tänka och generera ny kunskap och nya tjänster – vilket i sin tur kan bidra till ”en dynamisk och långsiktigt livskraftig ekonomi”.

Vid stadens utformning ska genus- och mångfaldsaspekter uppmärksammas och hänsyn tas till olika funktionsvarianter. Äldres och barns behov ska prioriteras.

Jämställdhetsperspektiv ska finnas med i arbetet för att uppnå trygghet i stadsmiljön och för att ge kvinnor och män, flickor och pojkar rätt till säkerhet och rörelsefrihet.

Planförslaget beskriver vidare hur Malmö stad ska verka för befolkningens goda hälsa och välfärd genom att motverka trångboddhet, uppnå en balanserad bostadsmarknad, erbjuda mötesplatser och grönskande stadsrum och parker samt möjlighet till rekreation, idrott, kultur och lek för alla åldrar och grupper i samhället. Utsläpp från trafik samt buller ska minska och fler träd i stadsrummet ska bidra till bättre mikroklimat och luftkvalitet.

Planförslaget lyfter vikten av att stadens invånare känner att de är en del av ett sammanhang. Staden stärks av att medborgare medverkar i planeringsprocesser i staden. Bostadsmiljön ska ge förutsättningar för människor att känna trygghet, lära känna sina grannar och få tillit till sin omgivning.

Kulturen beskrivs i planförslaget som ett kitt som håller samman samhället. Ett starkt civilsamhälle och ett rikt kulturliv kan väga upp för bristfälliga socioekonomiska förutsättningar eller andra brister i tillvaron och stärka bostadsområden såväl som individer. Planförslaget framhåller att Malmö ska ha en tillåtande attityd till invånarinitiativ och skapa former för hur de kan tillvaratas och förverkligas. Användargrupper och kulturaktörer ska involveras tidigt i planeringsprocesser.

En nära, tät, grön och funktionsblandad stad

Utifrån planförslaget ska Malmö utvecklas hållbart genom att främst växa innanför Yttre Ringvägen. Detta bedöms vara en robust strategi eftersom den tillåter att byggandet anpassas efter rådande behov. Strategin minskar också behovet av att bygga på värdefull jordbruksmark. En tät byggd stad är mer resurs- och energieffektiv än en gles och utbreddstad. I en tätare stad blir behovet av bil mindre, vilket innebär att färre natur- och energiresurser tas i anspråk och till lägre utsläpp och föroreningar.

Planförslaget lyfter fram att förtätningen inte ska ske på bekostnad av stadens gröna och blå miljöer. Stadens energiförsörjning och matproduktion ska bli mer robust än idag. Stadens påverkan på klimat och miljö ska minska. Kustskyddet ska utvecklas för att skydda staden mot havsnivåhöjningar.

Utgångspunkten ska vara att bygga för närhet – mellan människor, till kontinenten, till havet och landsbygden. Det ska också finnas en närhet till samhällsservice. Offentlig service ska enligt planförslaget planeras nära bostäder. I den täta staden ska det även vara nära till grönska och parker ska vara lättillgängliga och integrerade med bostäder. Även energin ska produceras nära.

Staden ska byggas blandad för att bidra till stadslivet. När områden består av både bostäder och arbetsplatser ökar underlaget för service, handel och nöjen. En mer tätbebyggd stad bedöms också kunna ge ett bredare utbud av bostadstyper och boendeformer i befintliga områden.

Malmö stadsdelar ska ha barnvänliga och grönskande bostadsmiljöer. Det ska vara nära till lekplatser, parker, naturområden och fritidsanläggningar. En rik utemiljö kan enligt planförslaget kompensera för barnfattigdom och trångboddhet.

Planförslaget beskriver hur stadsplaneringen ska användas för att jämna ut sociala klyftor inom staden. De fysiska och mentala barriärer som finns i staden ska genom stadsplaneringen överbryggas. Stadens olika delar behöver länkas samman och segregationen minska. Planförslaget beskriver hur mötesplatser tillsammans med rörelse mellan olika delar av staden

kan bidra till ökad tillit och integration mellan människor.

UTBYGGNADSSTRATEGI

Medan de prioriterade inriktningarna för staden beskriver viktiga värden när Malmö utvecklas, redovisar utbyggnadsstrategin för hur kommunens mark- och vattenområden ska användas. Utbyggnadsstrategierna ska fungera vägledande vid beslut om planläggning och utbyggnad.

Utbyggnadsprinciperna är:

- Malmö – stad, hav och landsbygd
Malmö är en kompakt stad mellan hav och landsbygd. Utvecklingen i kommunen ska med goda kopplingar och övergångar mellan stad, hav och landsbygd
- Malmö bygger hållbar mobilitet
Staden ska vara väl sammanlänkad genom hållbara transportmöjligheter, inom kommunen såväl som till andra delar av Öresundsregionen och till kontinenten
- Malmö bevarar och utvecklar landsbygden
Åkermark är en värdefull resurs som bevaras. Naturområden värnas och utvecklas. Boendemiljöer på landsbygden är viktiga komplement till stadslivet. Här finns plats för rekreation och småskaligt näringsliv.
- Malmö växer huvudsakligen inåt
Malmö växer främst genom förtätning innanför Yttre Ringvägen. Detta skapar goda förutsättningar för en sammanhängande stad som utvecklas socialt, ekologiskt och ekonomiskt hållbart
- Malmös nya utbyggnadsområden
Malmös befolkning växer. Därför utreds nya utbyggnadsområden som bevarar och utvecklar Malmös attraktivitet och hållbarhet med sikte mot en halv miljon invånare.
- Malmö utvecklas som kuststad
Stadsutveckling, rekreation och natur längs kusten är viktiga Malmökvaliteter. Stadsutvecklingen ska bidra till att Öresund förblir ett friskt och levande hav. Kustskydd för att klara stigande havsnivåer ska bidra till detta.

Kommunens investeringskostnader och dess ekonomiska följd effekter ska tas i beaktning vid prioritering av alla planeringsprocesser. Dessutom presenteras i planförslaget följande strategier för prioriteringar:

- Projekt inom existerande stadsstruktur ska prioriteras – under förutsättning att de kan generera ett tillräckligt stort tillskott av bostäder i förhållande till de resurser som krävs för planerings- och genomförandeprocesser.
- Pågående utbyggnadsområden ska fullföljas.
- Samlat geografiskt fokus ska eftersträvas.
- Mark för olika typer av ändamål ska kunna erbjudas.
- Balans mellan områden med olika socioekonomiska förutsättningar ska eftersträvas.
- Balans ska uppnås mellan områden som kan ge nettointäkter och de som medför höga investeringskostnader.

- Utbyggnadsprojekt som bidrar till att bryta fysiska och mentala barriärer ska prioriteras.
- Utbyggnad ska i första hand ske med närhet till god kollektivtrafik försörjning.
- Samordning ska ske av den utbyggnad som krävs för samhällsservice.
- Vid prioritering ska tillgång till parker och rekreationsområden vägas in.
- Det ska finnas möjlighet till flexibilitet för oförutsedda behov.

Utredningsområden i markanvändningskartan

I planförslaget presenteras möjliga områden vars förutsättningar för utbyggnad bör undersökas. Det första utredningsområdet är Hamninloppet, där i första hand tillfälliga och på sikt mer omfattande skyddsåtgärder mot stigande vattennivå behövs. Planering för eventuell framtida station för Öresundsmetro i Västra hamnen behöver också ingå.

Det andra utredningsområdet som föreslås är Lernäckens station. Det övergripande regionala trafiknätet behöver ses över för att avhjälpa den trafiksituation som uppstått i Västra hamnen. Bland annat nämns en tågstation och en anslutning till Yttre Ringvägen. Utredningsområdet är ett alternativ till det tredje utredningsområdet.

Det tredje utredningsområdet är Gottorps station. Förslaget innebär att möjligheten till en tågstation och en trafikplats i anslutning till Gottorpsvägens underfart till Yttre Ringvägen ska undersökas.

Det fjärde utredningsområdet i planförslaget är Svågertorps station. Förslaget innebär att möjligheten att vidga markanvändningen i Svågertorp på fler sätt ska undersökas.

Det femte utredningsområdet är Krumbys station. Förslaget är att Krumbys möjlighet att kunna växa och erbjuda många nya bostäder ska undersökas.

Det sjätte utredningsområdet är Oxie station. Möjligheterna till exploatering i anslutning till Oxie station och Oxie centrum ska undersökas.

Det sjunde utredningsområdet som presenteras i planförslaget är Sjölunda station. Förslaget är att möjligheten att anlägga en ny regional tågstation i anslutning till Sjölundaviadukten ska undersökas. Stationen skulle förbättra Kirsebergs och Östra hamnens tillgänglighet till övriga regionen.

PLANERINGSSTRATEGIER

Planeringsstrategierna ska möjliggöra ett förverkligande av översiktsplanens prioriterade inriktningar. Strategierna bryter ned och konkretiserar vad som behöver göras inom olika områden.

Bebyggelse

Planförslaget beskriver hur viktig en fungerande bostadsmarknad är för den enskilda individen såväl som för samhällets utveckling. Egenförsörjning är den enskilt viktigaste faktorn för tillgång till bostad. Malmös näringsliv är betydelsefullt för att det skapar arbetstillfällen i staden – och därför behöver plats för näringslivet beredas i staden. Plats behöver även beredas för samhällsservice som ska finnas nära till hands.

Tät och grön stad

Planförslaget beskriver hur en tät stad är mer resurseffektiv än en gles stad. En tät stad kan också låta värdefull åkermark finnas kvar. I en tät stad kan näringsliv och service utvecklas och människor förflytta sig på ett hållbart sätt. Strategierna för den täta och gröna staden är att staden framförallt vid stationsnära lägen ska bebyggas tätare, att yteffektivt markutnyttjande ska åstadkommas vid all byggnation, att funktionsblandning ska skapas, att utrymme ska ges för samvaro och rekreation samt att Malmös stadsmiljö ska bli grönare.

Den täta staden innebär också utmaningar, t ex medför den målkonflikter och har en svårare genomförandeprocess.

Bostadsförsörjning

Planförslaget beskriver vikten av att Malmö har ett brett bostadsutbud i hela staden med variation i bostadstyper, upplåtelseformer, bostadsstorlekar och kostnadsnivåer.

Bostadsförsörjningen är ett kommunalt ansvar och eftersom bostadsbyggandet är marknadsstyrt krävs samverkan med andra aktörer. Strategierna för bostadsförsörjningen är att säkerställa högt bostadsbyggande genom planering och samarbete med marknadens aktörer, att säkerställa bredd och kvalitet i bostadsbyggandet genom aktiv markpolitik, långsiktigt ägande och utveckling av markinnehavet samt att utgå från olika befolkningsgruppers bostadsbehov och särskilt tillgodose utsatta gruppers behov i arbetet med bostadsförsörjningen.

Samhällsservice

Planförslaget betonar vikten av att säkerställa en jämlik tillgång till samhällsservice av hög kvalitet. För att möjliggöra detta behöver tillgången till mark och lokaler säkerställas och samutnyttjas för flera olika verksamheters behov. Samhällsservicen ska också vara lättillgänglig och bidra till ökad jämställdhet, integration och mångfald. Spontanidrott, kulturverksamhet och pedagogisk verksamhet ska stödjas och utbudet ska vara fördelat över hela Malmö.

Näringsliv, kommersiell service och besöksnäring

I planförslaget beskrivs att Malmös näringsliv ska fungera som en motor i regionens näringslivsutveckling. Samverkan med kringliggande kommuner i frågor om företagsetableringar ska underlätta lokaliseringar.

Malmö stad ska verka för att både stärka det befintliga näringslivet och för att nya företag ska etablera sig i Malmö. Malmö stad ska ge förutsättningar för företag att växa och stadsmiljön ska möjliggöra cirkulär ekonomi, resursdelning och en mångfald av arbetsplatser. Malmö stad ska fortsätta utveckla besöksnäringen. Ny handelsetablering ska ske i befintlig stadsstruktur och inga nya renodlade handelsområden ska planläggas.

Stadens arkitektur och kulturmiljö

Planförslaget pekar ut att inriktningen för Malmös utveckling är en tät, grön och funktionsblandad stad. Förtätningens utformning bestäms av platsens förutsättningar och syftet med bebyggelsen. Strategierna innebär att stadens utformning ska utgå ifrån Malmöbornas behov och upplevelser och präglas av mångfald och variation. Malmös identitet ska vårdas och utvecklas i den byggda miljön. Höga byggnader ska placeras med stor omsorg och medvetenhet.

Resurseffektivt och klimatsmart byggande

Planförslaget presenterar att Malmö stad stegvis ökar sin klimateffektivitet i samband med upphandling, planering och byggande, med sikte på ett klimatneutralt Malmö år 2030.

Markföroreningar och farliga verksamheter

Planförslaget beskriver att konflikter mellan pågående farliga verksamheter och övriga bebyggelse kan bli extra påtagliga i en tät stad. Planförslaget klargör att risker i första hand ska hanteras vid riskkällan och inte genom stora säkerhetsavstånd. Eventuell ny etablering av farlig verksamhet ska inte placeras när känsliga funktioner. Risker med transporter av farligt gods ska avhjälpas genom föreskrifter och trafikåtgärder. Genom att ansvarsfrågor kring markföroreningar klargörs tidigt ska eventuella föroreningar kunna saneras. Kraftledningar ska om möjligt förläggas under jord.

Trafik

Mobilitet och trafikinfrastruktur

Malmös trafiksystem ska utformas så att fler väljer att gå, cykla och åka kollektivt. Detta ska göras genom att dessa trafikslag prioriteras. Vid planering, utformning och gestaltning av trafiksystemet ska särskild omsorg läggas vid barns och andra gruppers skilda förutsättningar och behov. Gaturummen ska inte bara vara attraktiva att färdas i, utan även att vistas i.

Cykel- och promenadstaden

Genom att möjliggöra att invånare och besökare kan förflytta sig i staden till forts eller med cykel skapas en tystare och lugnare stadsmiljö med begränsad negativ miljöpåverkan. Det leder också till en bättre folkhälsa. Planförslaget beskriver att det ska vara enkelt och säkert att röra sig till fots eller med cykel. Detta ska säkerställas genom att utgå ifrån barnperspektivet. Alla barn ska ha möjlighet att gå och cykla till skola och förskola i en trafiksäker miljö. Det ska skapas fler bilfria zoner i stadsmiljöer och cyklisters parkeringsbehov ska säkerställas.

Bilism och godstrafik

Biltrafiken är viktig för staden, men onödiga bilresor bör förhindras och biltrafiken minskas. Malmö stad ska verka för att rena och tysta transporter ska främjas. Huvudgator ska genom stadsmässig utformning ge lugnare trafiktempo. För att varu- och avfallsflöden ska fungera i staden krävs godstransporter. Regionala samarbeten ska möjliggöra att godstransporter med tåg och båt gynnas. Samlastningsmöjligheter ska undersökas. Malmö stad ska verka för att en yttre godsbanan ska bli verklighet,

Kollektivtrafik

Planförslaget beskriver att kollektivtrafik och stadsplaneringen ska stödja varandra. Kollektivtrafikens framkomlighet ska prioriteras och dess attraktivitet stärkas genom att möjliggöra byten med andra trafikslag. Malmö stad ska tillsammans med andra aktörer verka för ett nytt strukturerande kollektivtrafiksystem med högre kapacitet.

Park, natur, rekreation, jordbruk

Gröna och blå miljöer

Planförslaget beskriver att tillgång och tillgänglighet till parker och naturområden ska öka, bland annat genom grönbå stråk. Tillgängligheten till vattennära rekreation och aktivitet ska förbättras, likaså småskalig näringsverksamhet i anslutning till dessa miljöer. Malmö ska ha en mångfald av parker i olika storlek, naturområden och torg. Kvaliteten på blå och gröna miljöer ska förbättras genom fler ekosystemtjänster.

Biologisk mångfald

Planförslaget beskriver hur områden med höga naturvärden ska få förstärkt skydd och hotade arter ska främjas. Malmö stad ska använda sig av naturvårdsplanen för ett förbättrat naturvårdsarbete. Balanseringsprincipen ska användas vid kommunal planering och exploatering och gröna och blå värden som går förlorade ska kompenseras.

Landsbygd och jordbruk

Planförslaget beskriver hur odlingsmarken är en värdefull men ändlig resurs som behöver värnas för att säkerställa långsiktig livsmedelsproduktion. Därför ska jordbruk och livsmedelsproduktion vara den dominerande verksamheten på Malmös landsbygd. Tätorter och byar ska vara åtskilda med öppet landskap. Ekologisk odling ska stödjas, liksom annat bruk som främjar ekosystemtjänster. Malmö stad ska vara möjliggörare för fler småskaliga verksamheter i stadens omland.

Hav, kust och klimat

Havet och kusten

Planförslaget beskriver hur mer än hälften av Malmö stads kommunyta består av hav. Det havsnära läget är en tillgång för staden och stärker dess attraktivitet. Planförslaget betonar därför att Malmö stad ska främja stadsutveckling, aktiviteter och näringsliv med behov av närhet till vattnet. Utveckling som medför att Öresund förblir ett friskt och levande hav ska främjas. Malmö stad ska samarbeta med grannkommuner och grannländer kring hållbar utveckling och hushållning av havet. Marina miljöer med höga naturvärden ska värnas.

Klimatanpassning

Staden behöver ha en beredskap i planeringen och vidta åtgärder mot effekter av klimatförändringarna. Planförslaget föreslår därför att lägsta nivå för bebyggelse ska vara minst tre meter över havet. En strategisk plan för att säkerställa skydd mot höjd havsnivå ska utarbetas i samverkan med grannkommuner, länsstyrelsen och andra berörda. Skyfallsaspekten ska beaktas i alla berörda förvaltningars arbete. Hårdgjord yta i den befintliga staden ska minskas och antalet stora träd öka. Synergieffekter mellan åtgärder ska tillvaratas.

Teknisk försörjning

Energiförsörjning

Utifrån planförslaget ska Malmö stad främja storskalig och småskalig etablering av solenergianläggningar på ytor i stadsmiljön. Vindkraft ska integreras i Malmös framtida landskapsbild, men i första hand lokaliseras till platser som redan är påverkade av buller och storskaliga verksamheter. Plats ska beredas för infrastruktur som möjliggör användande av fordon som drivs av förnybara drivmedel.

Hållbar avfallshantering och slutna kretslopp

Till planförslagens strategier hör att komplettera befintliga återvinningscentraler med flera. Återvinningscentralerna ska kompletteras med mindre insamlingsplatser med fokus på möten, återbruk och kunskap.

Vattenresurser och infrastruktur för vatten

För att skydda vattnet i Malmö och hushålla med det samma ska Malmö stad bland annat arbeta förebyggande med kunskapshöjning, beteendepåverkan, tillsyn och kontrollprogram. Malmö stad ska använda material och metoder som innebär att inga skadliga ämnen når vatten- och avloppssystem.

Dagvatten

Planförslaget beskriver Malmö stads behov av att förbättra dagvattensituationen och föreslår bland annat att dagvattensystemet utformas på ett sätt som gynnar ekosystemtjänster, innebär att vattnet blir en tillgång i stadsmiljön och så att dagvattenanläggningarna kan användas för annat när det inte regnar.

Förvaltningens övervägande

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen välkomnar revideringen av Översiktsplan för Malmö. Förvaltningens synpunkter presenteras nedan. Synpunkterna följer översiktsplanens disposition.

PRIORITERADE INRIKTNINGAR

Regional motor för grön tillväxt och sysselsättning

Planförslaget beskriver att de kunskapsintensiva och kreativa branscherna ökar mest i sysselsättning och att expansionsmöjligheterna för dessa ska tas tillvara. Vidare beskrivs att marknadsföringen av Malmö i tillväxksammanhang ska ”fokusera på profilmråden som cleantech, life science, kreativa näringar, besöksnäring, handel, logistik och huvudkontor”. Betydelsen av att mer ytkrävande företag som skapar många arbetstillfällen nämns kort i en avslutande mening.

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen menar att planförslaget inte helt svarar mot Malmös utmaningar och behov i sitt fokus på framtida branscher och näringslivsutveckling. Malmö ligger jämförelsevis lägre än liknande kommuner i fråga om arbetstillfällen inom tillverkning, utvinning och byggverksamhet, samtidigt som staden har en stor andel medborgare med låg utbildningsnivå.

Personer som är – eller kan bli – aktuella hos arbetsmarknads- och socialförvaltningen tillhör ofta målgrupper med kort utbildning och avsaknad av arbetslivserfarenhet och som därför inte kan matchas mot kunskapsstata branscher. Arbetsmarknads- och socialförvaltningen hade därför önskat att planförslaget breddade den strategiska inriktningen av arbetstillfällen, som svarar mot fler målgrupper.

Staden som kulturell och demokratisk livsmiljö

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen ser positivt på att området hälsa har fått ta plats i översiktsplanen.

Förvaltningen ser att det kan finnas anledning att tydliggöra hur prioriteringar av åtgärder i framtiden kommer att se ut för att bidra till en mer jämlik hälsa i staden.

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen menar också att det är positivt att behovet av fler och bättre mötesplatser lyfts i planförslaget. Mötesplatser som är attraktiva och skapar rörelse mellan olika stadsdelar behöver finnas på flera håll i staden och kan på så sätt bidra till ökad integration. I delar av staden där trångboddheten är större finns också ett behov av mötesplatser där boende kan mötas.

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen menar att det finns anledning att tydliggöra hur

sambanden mellan socioekonomiska faktorer såsom trångboddhet, låg folkhälsa, befolkningstäthet och bullernivåer kan ligga till grund för välgrundade prioriteringar av åtgärder. Förvaltningen hade med fördel sett en beskrivning och ett konstaterande av att det råder en ojämlikhet i Malmö i förhållande till människors utsatthet för exempelvis buller, luftföroreningar och tillgång till gröna områden, något som ibland även sammanfaller med trångboddhet.

Människor med låg socioekonomi tenderar att i högre utsträckning bo nära trafiktäta vägar. De som drabbas av buller och luftföroreningar är i högre grad de som inte har förutsättningar att kunna välja att bo i mindre trafikerade områden. De bor dessutom ofta i områden med sämre tillgång till lugna gröna miljöer.

Barn tillhör de grupper som är känsligast för bullerstörning och barn tillbringar en stor del av sin barndom i bostadsområdet, skola och förskolan. Barns inlärning försämras mer av bullerstörningar än vuxnas. Förvaltningen hade därför önskat ett utökat fokus på att förebygga och avhjälpa buller.

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen menar att det är av stor vikt att en social konsekvensbedömning görs av översiktsplanen för att på ett bättre sätt framföra, liksom en miljökonsekvensbeskrivning, vad för typ av sociala konsekvenser Översiktsplanen kan skapa.

En nära, tät, grön och funktionsblandad stad

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen ställer sig positiv till inriktningen av en nära, tät, grön och funktionsblandad stad.

Förvaltningen vill belysa några målkonflikter och konsekvenser som kan komma att uppstå som följd. När befintliga områden förtätas riskerar det önskvärda tillskottet av bostäder med rimliga hyror att ske på bekostnad av gårdar och grönytor. En utemiljö som bjuder in till rekreation och lek är viktig för alla Malmöbor, men för de barn som växer upp i trångboddhet utgör dessa värden även en kompensatorisk faktor som behöver värnas. I områden med stor barnfattigdom och trångboddhet anser förvaltningen att den yttre miljön särskilt ska prioriteras och utvecklas.

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen anser att översiktsplanen beskriver den blandade staden väl, men vill särskilt betona hur viktigt det är att skapa en blandad bebyggelse som tillåter ett flexibelt användande som kan anpassas efter framtida behov.

Förvaltningen vill även lyfta att den blandade staden beskrivs på ett bra sätt i översiktsplanen men den bildliga gestaltningen kan utvecklas. De bilder som visas upp på planens framsida samt i dokumentet är Malmös västra och centrala delar, med fokus på närhet till vatten och nyproduktion. Detta kan tolkas som att dessa delar är särskilt prioriterade i Malmös övergripande planering. Det hade också varit önskvärt om de bilder som skildrar personer var mer representativa för Malmös befolkning.

UTBYGGNADSSTRATEGI

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen ser positivt på strategin om att prioritera utbyggnadsprojekt som kan bryta fysiska och mentala barriärer. Förvaltningen välkomnar också synsättet att omvandlingsprocesser innebär möjligheter – till en bättre stad, till ökad delaktighet och till arbetstillfällen.

PLANERINGSSTRATEGIER

Bebyggelse

Tät och grön stad

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen anser att planförslaget på ett bra sätt beskriver hur kraven på de gröna och blå kvaliteterna behöver ställas ännu högre i den täta staden.

Bostadsförsörjning

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen vill understryka vikten av en bostadsförsörjning som tar hänsyn till alla Malmöborns förutsättningar. I Malmö finns det en stor grupp personer som har svårt att hävda sig på bostadsmarknaden. Konkurrensen om bostäder med lägre hyra är särskilt stor och det är därför angeläget att det byggs bostäder även för ekonomiskt svaga hushåll. Det kan till exempel röra sig om särskilt utsatta personer med komplexa behov, familjer vars enda hinder är svag etablering i Sverige eller unga vuxna.

Malmö stad behöver arbeta kortsiktigt för att lösa de akuta behoven och långsiktigt för att säkra den framtida bostadsförsörjningen för stadens invånare. Tillgång till bostad är centralt för individens hälsa och självständighet. Arbetsmarknads- och socialförvaltningen anser att det bör finnas en tydlig ambition i översiktsplanen där det framkommer behov av att bygga bostäder med lägre boendekostnader även i nyproducerade bostäder.

Kommunen kan, genom att använda den kommunala marken strategiskt och kreativt, påverka vad som byggs. I planeringen av nya områden bör det prioriteras att det byggs bostäder med olika upplåtelseformer och av god kvalitet som kan tillgodose behoven för särskilt utsatta grupper på bostadsmarknaden. För att skapa en blandad stad krävs att det finns hyreslägenheter med hyror som hushåll med låga inkomster kan efterfråga.

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen vill därför betona vikten av att bostadsförsörjningen och stadens planering av nya bostäder kan och bör användas som ett verktyg för att motverka segregation och hemlöshet. Förvaltningen anser att skrivelsen ”balans mellan områden med olika socioekonomiska förutsättningar ska eftersträvas” på sid. 23 är vag och menar att balans mellan områden med olika socioekonomiska förutsättningar borde vara högre prioriterat.

Resurseffektivt och klimatsmart byggande

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen anser att det är angeläget att den omfattande byggnation som planeras i Malmö under de kommande årtiondena kan ske på ett miljömässigt hållbart sätt.

Till arbetsmarknads- och socialförvaltningens målgrupper hör hushåll som till följd av låga inkomster och brist på billigare bostäder har svårigheter att etablera sig på bostadsmarknaden. Det är därför viktigt att eftersträva att även nybyggda lägenheter finns till lägre hyra.

Miljömässig hållbarhet behöver inte nödvändigtvis stå i konflikt med ekonomisk hållbarhet, men förvaltningen ser det som viktigt att betona att en eventuellt ökad kostnad till följd av klimatneutralt byggande bör fördelas på ett sätt som inte enbart belastar slutkunden.

Trafik

Mobilitet och trafikinfrastruktur

Förvaltningen anser att en god infrastruktur kan ge många fördelar, inte minst ur miljöperspektiv och folkhälsoperspektiv. Utvecklingen av en blandad stadsbebyggelse i stationsnära lägen som även möjliggör övergångar mellan olika trafikslag ger goda också goda förutsättningar att nå den lokala och regionala arbetsmarknaden på ett enklare sätt än idag.

Cykel- och promenadstaden

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen anser att det är särskilt positivt att planförslaget pekar ut att cykeltrafiken ska utgå ifrån ett barnperspektiv. Att alla barn tryggt ska kunna röra sig till fots eller med cykel i staden är en god målsättning.

Bilism och godstrafik

Som beskrivs i planförslaget är staden beroende av bilism och godstrafik. Förvaltningen anser att de strategier som presenteras i planförslaget visar hur staden kan dra nytta av bilismens och godstrafikens fördelar samtidigt som dess negativ påverkan på staden begränsas.

Ansvariga

Jonas Magnusson Enhetschef
Katarina Lindeberg Avdelningschef
Britt-Marie Pettersson Förvaltningschef